Jordbrukets kulturlandskap – status og planer

Jan-Erik Ørnelund Nilsen
Norsk institutt for skog og landskap

Kartlegging og overvåking av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap

Delprosjekt under ”Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold”

Samarbeid mellom faginstitusjoner/fagmiljøer for å:

- Videreutvikle eksisterende metodikk
- Øke kunnskapen om kulturmarkstyper og arter, herunder regionale forhold.

Resultatene fra prosjektet skal gi viktige bidrag til framtidig kartlegging, forskning og utvikling på området biologisk mangfold i kulturlandskapet.

Prosjektet skal gjennom metodeutvikling og utprøving av metodikk foreta kartlegging som supplerer eksisterende naturtyperegistrering i kommunene.

Prosjektet skal utarbeide en veileder for kartlegging av kulturmarks-/naturtyper.

Relevante data som genereres i prosjektet skal overføres til Naturbase.

Kunnskap og resultater fra prosjektet skal formidles til aktuelle forvaltningsnivåer, blant annet ved at informasjon om kartlagte områder tilflyter fylkesmenn, fylkeskommuner, kommuner og grunneiere.

Prosjektet skal videre gi anbefalinger om framtidig overvåking av jordbrukets kulturlandskap

Samarbeidende institusjoner:
Bioforsk
Naturhistorisk museum, UiO
Tromsø museum, Universitetsmuseet
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for skog og landskap
Høgskulen i Sogn

Planlagte kartleggingsområder i 2006

- Oslo/Akershus
- Hedmark
- Telemark
- Vestfold
- Buskerud
- Finnmark og Troms
- Vestlandet (Sogn og Hordaland)
- Rogaland

- Nordland (2007)
- Oppland (2007)

Feltarbeid 2006 I

Buskerud

- Særlig Numedal peker seg ut som et meget innholdsrikt område.
- Det er registrert mange tilleggslokaliteter.
- Det er fortsatt er behov for supplerende registrering, men vi har en brukbar oversikt over status.

Rogaland.

- Godt samarbeid med fylkesmannen som også har behov for registreringer i annen sammenheng (bl.a. vindkraftutbygging).
- Sommerens arbeid understreker tidligere inntrykk av varierende kvalitet på tidligere registreringer.
- Det er fortsatt er behov for supplerende registrering, men vi har en
- brukbar oversikt over status.

Feltarbeid 2006 II

Vestfold

- I Vestfold finnes det verdifulle områder særlig i den indre og den ytre delen av fylket.
- Vår metodetilnærming basert på vegetasjonssoner viser seg å være viktig bl.a. fordi den synliggjør at mangfoldet på mange måter er mest truet i de mest artsrike sonene.

Telemark

- Telemark er påbegynt, sluttføres neste sesong.

Feltarbeid 2006 III

Finnmark

Prioriteringer:

- Tidligere ikke undersøkte (eller bare svært raskt befarte) veistrekninger, bl.a. i Alta (dalførene), Kvalsund og Måsøy.
- Lovende lokaliteter som er observert i de senere år.
- Lokaliteter hvor herbariebelegg antyder forekomst av rødlistede arter i kulturlandskap.
- Utmarksslåtter m.v. i samiske og finske/kvenske kulturlandskap.

I tillegg er det besøkt noen av de prioriterte lokalitetene fra forrige runde, bl.a. Finnkonvika på Sørøya og Skallnes i Vadsø (som nå er helt omdannet til beitemark, og kan nedgraderes).

Utviklingen går entydig i retning av forfall. I de delene av fylket som har aktivt jordbruk (særlig Alta, Tana og Karasjok) er innmarkene fulldyrket eng, og alle andre arealer, også beitemark, i rask gjengroing.

Feltarbeid 2006 IV

Hedmark

- Alle kommunene nord til Elverum utenom Kongsvinger og Ringsaker er besøkt.
- Opplegg med befaringer sammen med Fylkesmannen og
- kommuner.
- Det er registrert 46 lokaliteter.

Akershus

- Feltarbeid i Eidsvoll, Nittedal, Nes, Enebakk og Nannestad, dels i samarbeid med Siste sjanse.
- 25-30 ravinesystemer er besøkt. Antall lokaliteter er ikke klar ennå.
- Dels blir hele ravinen en lokalitet, dels får vi 1 til kanskje 3-4 lokaliteter pr ravine.
- En del funn av rødlistearter.
- Det er mye igjen å kartlegge

Overvåking

Det er utarbeidet et notat/skisse for overvåkingsopplegg

Det er foretatt befaringer og uttesting av metodikk for overvåking i Telemark, Oppland og Hedmark.

Planer/framdrift

Budsjett 2006 – 1,6 mill kroner

2006:

- Workshop om overvåking.

2007:

- Avslutte Kartlegging:
  Nordland
  Oppland
  Telemark
  Vestfold
  Finnmark/Troms

- Fokusere mer på overvåking:
  Utrede opplegg og metodikk
  Teste metodikk i felt

Kontaktperson:

Harald Brattli
Norsk institutt for skog og landskap

MiS/Naturtypekartlegging datatilgjengelighet

”Veileder for konvertering og samordnet kartlegging av livsmiljøer i MiS-kartlegging til naturtyper”

skog+
landskap

???